

Tietoraketti

*Hauskasti pelillinen
tuntisuunnitelma
tiedonhaun opetukseen*

Pelin sisältö

Tietoraketti on pelillinen opetussisältö tiedonhaun oppimiseen 7-luokkalaisille.

Koko pelin sisältö on ladattavissa ja mahdollista tulostaa itse. Tarvitset väriprintterin materiaalin tulostamiseen.

Peli sisältää 5 kpl pelilautaa, 5 kpl kansakuntien kuvauksia, 5 kpl tietorakettia (pelihahmoa), sekä 50 tietokysymystä ja vastausta. Kysymykset on koottu myös valmiiksi esitysmateriaaliksi. Pelin hahmot on mahdollista tulostaa myös 3D-printterillä.

Pelaajien määrä

Peliä pelataan joukkueissa, joihin kuuluu 2-6 henkilöä / joukkue. Joukkueita voi olla enintään 5.

Pelikaika

Arvio 30-45 min.

Peli on tehty osana Helsingin kaupunginkirjaston Pelin Paikka-hanketta vuonna 2013

Kaikki materiaali on vapaassa käytössä missä tahansa muualla.

Prologi (lue ennen pelaamista ääneen)

lähetys alkaa

*Tervehdys Boolean asukkaat!
Olemme seuranneet teknologista ja
kulttuurillista edistystänne
vuosisatojen ajan. Olemmekin
päättäneet jättää avuksenne
valtavan määrän tietoa, joka tulee
edistämään kehitystänne
suunnattomasti. Tieto on saatavilla
kokonaisuudessaan ensimmäiselle
kansakunnallen joka saavuttaa
ainoan kuunne pinnan.*

Ystävällisin terveisin Pelpa-kansa

lähetys päättyy

Jokainen joukkue edustaa yhtä
kansakuntaa avaruuskisassa kuun
pinnalle.

Jokaisella joukkueella on käytössään
raketti, jonka joukkue nimeää itse,
sekä kiertoradalla kaksi kappaletta
MARC21-satelliitteja. Koska
satelliitit kiertävät planeettaa,
voidaan kumpaakin niistä käyttää
vain kerran. Tämän jälkeen ei
satelliitin kiertorata on siirtynyt jo
planeetan taakse.

Onnea matkaan ja varokaa satelliitteja!

SÄÄNNÖT:

Pelin tavoite

Pelin tavoitteena on selviytyä pelilaudalla
kuuhun ennen muita joukkueita.
Pelilaudalla edetään vastaamalla
ensimmäisenä oikein
tietokysymyksiin.

Pelivalmistelut

Pelin pelaaminen edellyttää, että
pelaajilla on käytössään tietokone tai
mobiililaitte ja internet-yhteys
(vähintään yksi kone /joukkue).

Pelin ohjaajalla tulisi / olisi hyvä olla
mahdollisuus projisoida eli näyttää
pelin kysymykset ja käydä läpi
vastaukset luokan tai opetustilan
seinällä.

Pelaajat jaetaan enintään 5:een
joukkueeseen, joihin kuuluu 2-6
oppilasta / joukkue. Joukkueiden
jäsenet istuvat lähekkäin toisiaan.

Joukkueille jaetaan jokaiselle pelilauta,
pelihahmo (tietoraketti) ja
kansakunnan kuvaus johon on
merkitty kansa jota joukkue edustaa.
Voit pyytää joukkueita kertomaan hieman
maastaan toisille joukkueille.

Joukkueita pyydetään asettamaan
pelilauta siten, että kaikki joukkueen
jäsenet näkevät sen. Pelihahmo ja
vastauslippu asetetaan pelilaudan
viereen.

Pelin ohjaaja on tärkeä osa peliä. Ohjaaja
antaa ohjeet pelin etenemisestä
pelin aikana.

Pelin kulku

Joukkueet valitsevat ensimmäisenä nimen tietoraketilleen.

Kun nimi on valittu, saa joukkue asettaa hahmonsa pelilaudalle ensimmäiseen ruutuun.

Pelilaudalla edetään yksi ilmakehän taso kerrallaan kohti kuuta. Edetä saa, jos vastaa ensimmäisenä oikein tietokysymyksiin.

Pelin ohjaaja paljastaa kysymykset yksi kerrallaan. Kaikki joukkueet yrittävät vastata jokaiseen kysymykseen.

Kaikki tiedonhankintamenetelmät ovat sallittuja, myös vastaajan aiempi tieto tai sosiaalisen median hyödyntäminen.

Kun joukkue tietää vastauksen, se nostaa maansa lipun ylös.

(Lisäsäännöksi voidaan ottaa, ettei joukkue saa puhua, kun vastauslippu on ylhäällä.)

Ohjaaja tarkistaa vastauksen ja myöntää pisteen joukkueelle. Joukkue siirtää rakettiaan pelilaudalla vastaavasti yhden tason ylöspäin.

Pisteen myöntämisen jälkeen pelin ohjaaja käy vastauksen tiedonhakuvaiheineen läpi yhdessä kaikkien kanssa. Kysymyksen vaikeudesta riippuen vastauksen läpikäymiseen voi käyttää aikaa 30 s – 3 min.

Vastauksien läpikäymisen tavoitteena on esimerkin kautta opettaa, millaisia tietolähteitä ja hakutapoja tiedonhaussa voi hyödyntää. Mikäli joukkueen esittämä vastaus on väärä, muut joukkueet voivat vastata kysymykseen.

Satelliitit:

Jokaisen kierroksen lopussa kaikilla joukkueilla on mahdollisuus käyttää yksi satelliitti jotakin toista joukkuetta (jonka raketti on ilmakehässä tasoilla 4-7) vastaan. Halutessaan käyttää satelliitin, joku joukkueen jäsenistä huutaa "satelliitti" ja ilmoittaa, minkä joukkueen radalle satelliitti siirtyy.

Ilmoitetun joukkueen raketti joutuu siis satelliittia väistääkseen palaamaan yhden kerroksen alemmaksi ilmakehässä eli liikkuu yhden tason alaspäin.

Satelliitin käyttänyt joukkue ruksaa kansakortistaan satelliitin käytön yli.

Olkaa tarkkana.

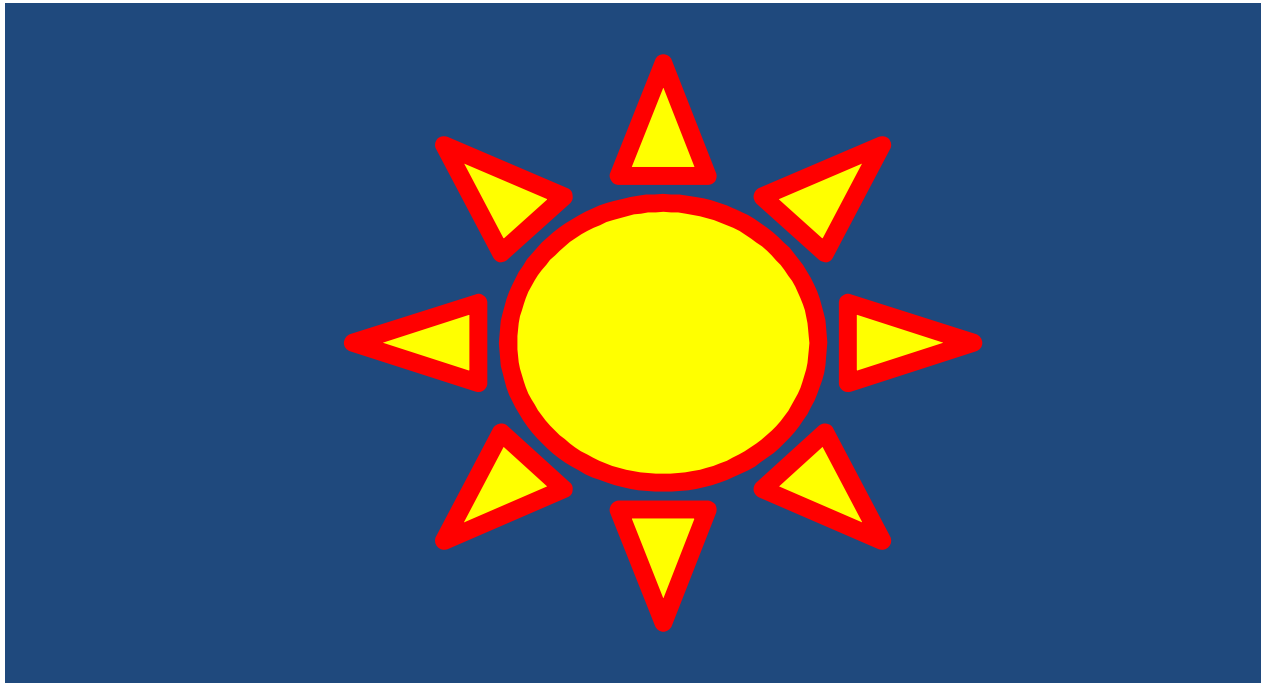
Satelliitteja on käytössä vain kaksi joukkuetta kohden.

MARC21-satelliitteja ei ole mahdollista käyttää kysymysten vastaamisen aikana.

Pelin voittaja

Pelin voittaa se joukkue, joka ensimmäisenä saavuttaa kuun. Jos peliaikaa (opetustuntia) on jäljellä, peliä voidaan jatkaa, kunnes useampi joukkue on saavuttanut kuun.

Avarian kuningaskunta

Avarian kuningaskunnan vehreät lehdot ja kumpuilevat niityt ovat olleet Boolealaisten suosituin lomakohde jo vuosia. Erilaiset juorut ja niiden seuraaminen ja aloittaminen kuuluvat Avarialaisten lempiajanvietteisiin. Kaikki mitä Avarian kaupungeissa tapahtuu on muutamissa minuuteissa ladattu Boolean tietoverkkoon.

Raketin nimi _____

MARc21 Satelliitit

Kuu

8

7

6

5

4

3

2

1

Maanpinta
Avaria

Buyastanin tasavalta

Buyastanin komeat vuorijonot ja ankarat talvet tekevät siitä Boolean jylhimmän paikan . Buyastanilaiset elävät ja ovat tasavallan ankarassa suojeluksessa sekä hyvässä että huonossa. Maassa kerrotaan niitä uutisia jotka ovat tasavallan hyväksymiä ja kaikenlainen muu uutisointi on roskaa joka voi turmella väestöä ja lietsoa kaoottisia ajatuksia tasavaltaa kohtaan.

Raketin nimi _____

MARc21 Satelliitit

Kuu

8

7

6

5

4

3

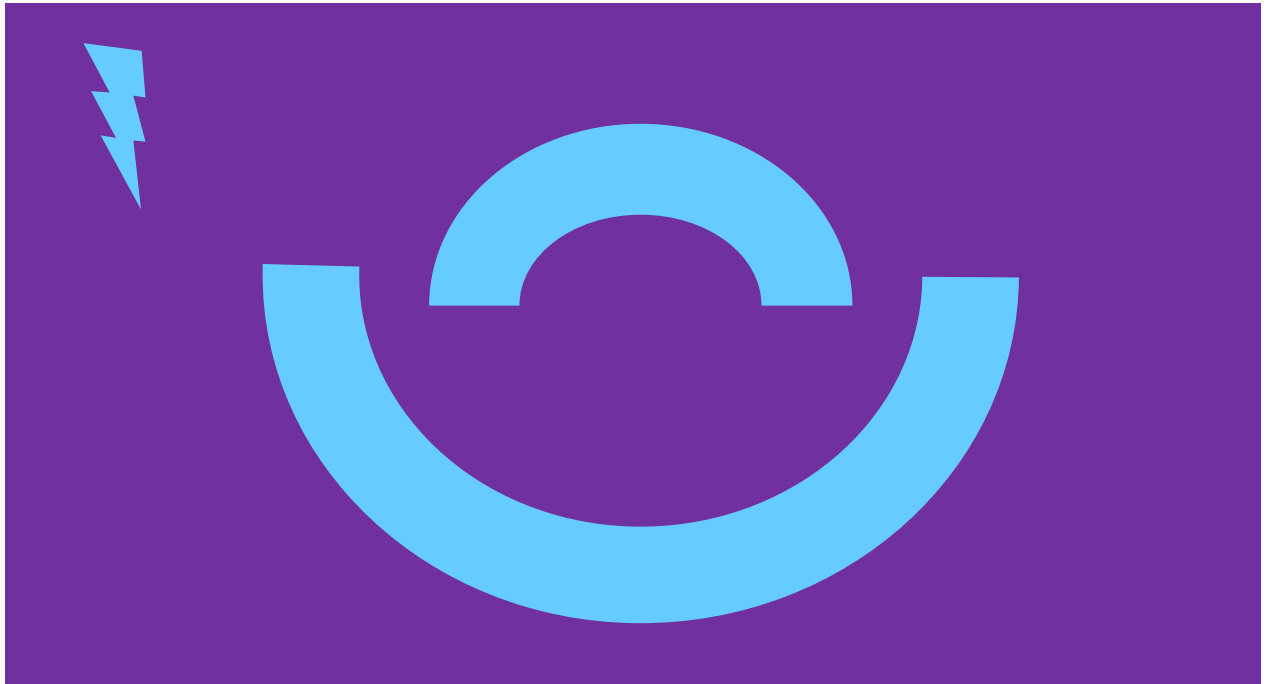
2

1

Maanpinta
Buyastan

Cuthoksen unioni

Cuthoksen unioni koostuu useasta kaupunkivaltiosta jotka on liitetty yhteen. Koko Cuthoksen alue onkin itse asiassa kaupunkiasutuksen peitossa. Monesti sanotaankin että Cuthoslaiset oppivat koodaamaan ennen kuin oppivat puhumaan. Unionin päämiehen: Teknovelhon aseman saakin joka vuosi se joka on tehnyt uskomattomimman keksinnön jolla edistää kansan teknologisia pyrkimyksiä.

Raketin nimi _____

MARc21 Satelliitit

Kuu

8

7

6

5

4

3

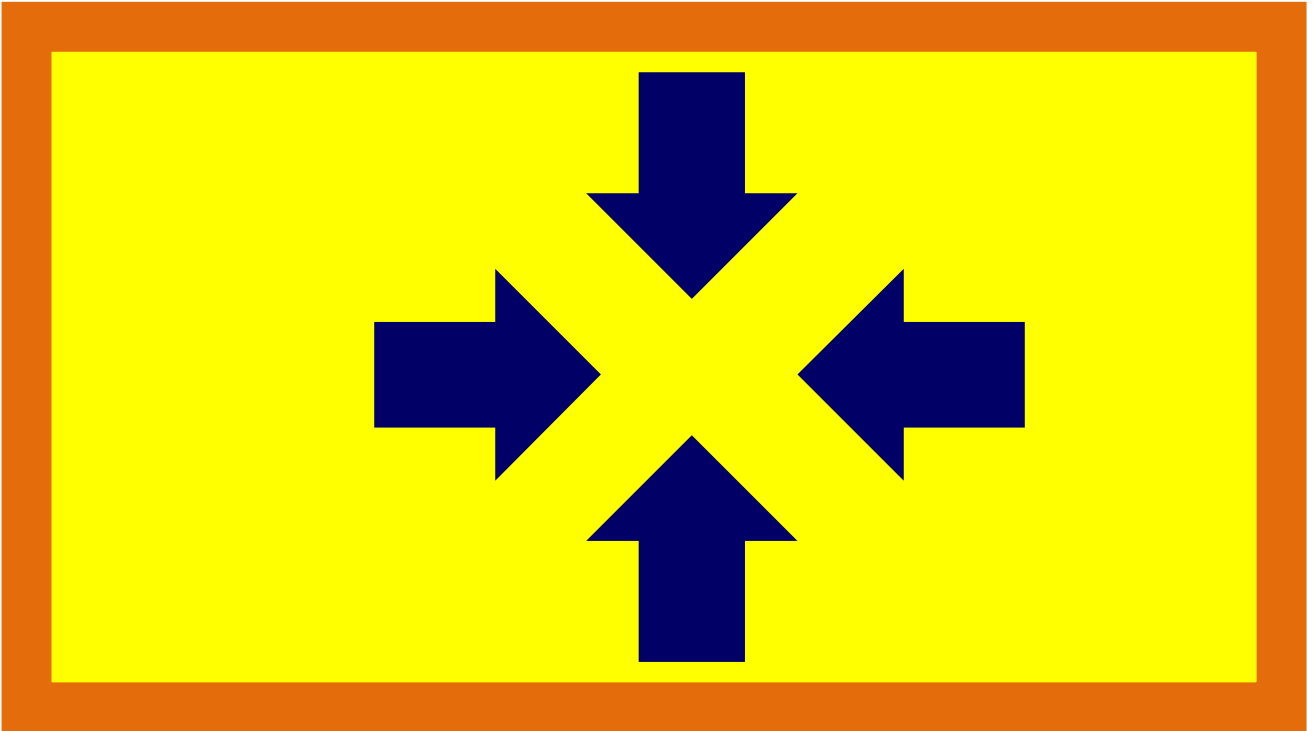
2

1

Maanpinta
Cuthos

Dustanin yhdistyneet emiirikunnat

Dustanin emiirikunnilla ei itse asiassa ole olemassa lainkaan fyysistä aluetta vaan sen asukkaat ovat jakautuneet eri puolille Booleaa. He ovat ikään kuin "etäkansalaisia". Koko Dustania hallitsee yksi yritys joka hoitaa kaiken toiminnan valtiossa teollisuudesta maidontuotantoon. Dustanin emiirikuntien kansalaiseksi liittyminen on ilmaista vuoden kokeilujakson ajan jonka jälkeen se alkaa maksaa rahaa.

Raketin nimi _____

MARc21 Satelliitit

Kuu

8

7

6

5

4

3

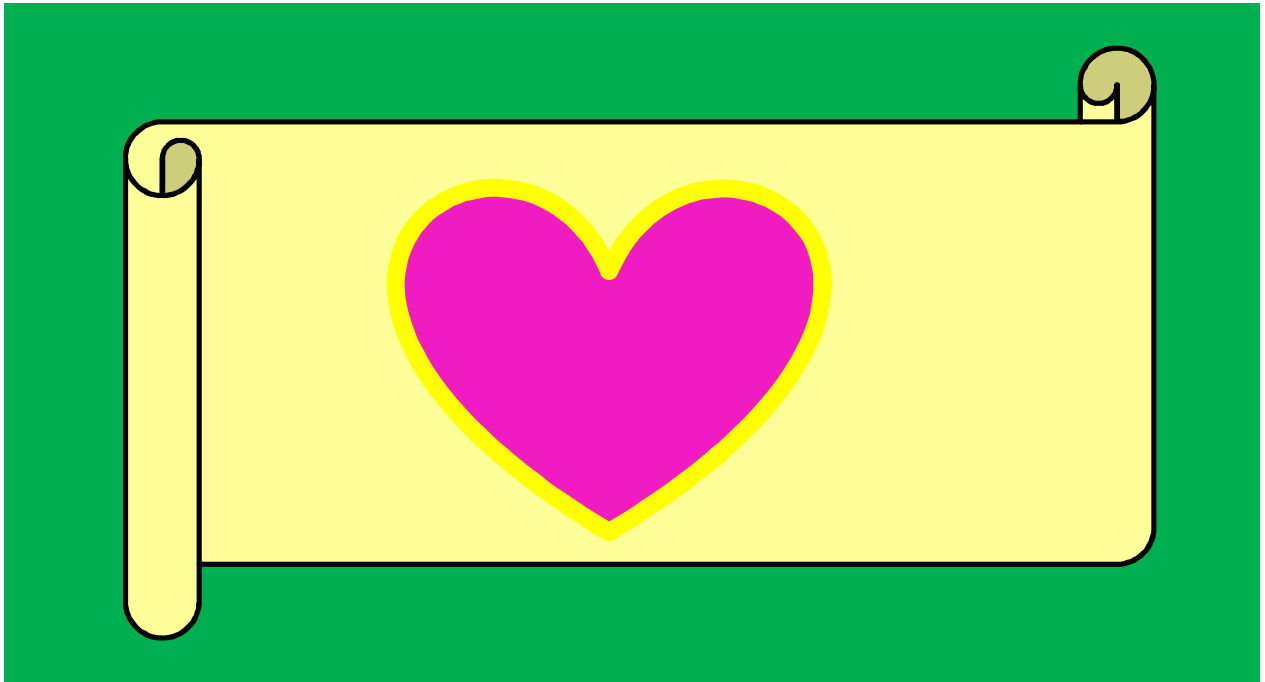
2

1

Maanpinta
Dustan

Ecolorin konsortio

Ecolorin trooppiset puutarhat ovat tulvillaan tuoksuvia kukkia ja kaikenlaisia eläimiä. Konsortion asukkaat ovat erittäin avuliaita ja rauhaarakastavia. Maassa ei ole toimivaa tietoverkkoa lainkaan. Kaikki energia tulee uusiutuvista energianlähteistä. Ecolorin konsortio onkin ainoa Boolean valtiosta jonka raketti toimii aurinkoenergialla. Ecolorissa tuotetaan myös suurin osa Boolean ruonoudesta ja lauluista.

Raketin nimi _____

MARc21 Satelliitit

Kuu

8

7

6

5

4

3

2

1

Maanpinta
Ecolor

Tietoraketti: Kysymykset ja vastaukset

Teema A: Arkiset ja kiinnostavat (Valmiina : 9)

Kuinka pitkä matka on steissiltä tennarille?

Vastaus: 0,8 kilometriä.

[http://pk.reittiopas.fi/fi/#from\(poi*Steissi%2C%20Helsinki\)to\(poi*Tennispalatsi%2C%20Helsinki\)transporttype\(walk\)mapcenter\(point*2552108*6673535\)mapzoom\(1\)routingmethod\(shortest\)](http://pk.reittiopas.fi/fi/#from(poi*Steissi%2C%20Helsinki)to(poi*Tennispalatsi%2C%20Helsinki)transporttype(walk)mapcenter(point*2552108*6673535)mapzoom(1)routingmethod(shortest))

Monelta lähtee maanantain viimeinen juna Turkuun?

Vastaus: Klo 23.02.

<http://www.vr.fi/fi/>

HUOM! Aikataulut saattavat muuttua.

Mistä sanoista VR on lyhenne?

Vastaus: Valtion rautatiet

<http://fi.wikipedia.org/wiki/Vr>

Missä on lähin väestöhälytin?

Vastaus: Osoitteen mukaiset kunnalliset palvelut Helsingissä voi tarkistaa palvelukartalta.

<http://www.hel.fi/palvelukartta/>

Kuka ylläpitää www.helsinki.fi -sivustoa?

Vastaus: Helsingin kaupunki ja Helsingin yliopisto yhteistyössä. Tieto löytyy sivun alapalkista.

Kenkään on merkitty koko 4.0. Onko kyseessä lasten, miesten vai naisten kenkä?

Vastaus: Kenkä on todennäköisesti naisten kenkä perustuen kenkien kokotaulukkoon.

<https://stockmann.com/docs/pub/10202/fi/fixed/Help/KokotaulukkoKengat.html>

Mitä seuraavista aineista ei koskaan tule ahvenanmaalaiseen pannukakkuun: kaurahiutale, perunajauho, rusinat tai mannasuurimot?

Vastaus: Perunajauhot. Vastaus löytyy vertailemalla eri reseptejä toisiinsa.

Paljonko maksaa pienikokoisimman Smartpost-paketin lähettäminen Suomen sisällä

Vastaus: 6,40€

<http://www.posti.fi/smartpost/lahettaminen/hinnat.html>

Sinulla on paras idea ikinä ja haluat kertoa sen muille. Mikä on Helsingin nuorisoasiainkeskuksen aloitekanavan osoite?

Vastaus: <http://uusi.ruuti.ideakanava.fi/>

Teema B: Kirjasto ja metatieto (Valmiina : 11)

Mistä löytyy tietoa lähes kaikista Suomessa julkaistuista teoksista?

Vastaus: Fennica.

https://fennica.linneanet.fi/vwebv/searchBasic?sk=fi_FI

Kuinka monta teosta Aimo Marjomaa on julkaissut?

Vastaus: Kymmenen Lähde (esimerkki):

<https://fennica.linneanet.fi/> Huomio: HelMet.fi tai Kirjasampo eivät anna oikeaa vastausta

Kuka on sanoittanut kappaleen Reindeer of Diamond?

Vastaus: Mari Boine Lähde (esimerkki):

http://fi.wikipedia.org/wiki/Mari_Boine

Haluan kuunnella Poutatorven levyä nimeltä Poutatorvi mökillä, jossa ei ole internet-yhteyttä. Miten tämä onnistuisi?

Vastaus: ESIM: Joko lainaamalla levy kirjastosta tai lattamalla levy Spotify offlineen.

http://haku.helmet.fi/iii/encore/record/C__Rb1939148?lang=fin

<https://play.spotify.com/album/56l5toLYaTtl6l60gOVfEQ>

Muutkin vastaukset ovat ok.

Mihin käytetään "Boolean logiikkaa?"

Vastaus: Tiedonhakuun

http://fi.wikipedia.org/wiki/Boolean_logiikka

Mikä oli Hobitti-kirjan vanhan suomennosversion nimi? Miksi hobitteja siinä kutsuttiin?

Vastaus: "Lohikäärmevuori eli Erään hoppelin matka sinne ja takaisin" Hoppeliksi.

http://haku.helmet.fi/iii/encore/record/C__Rb1550602?lang=fin <http://fi.wikipedia.org/wiki/Hobitti>

Mitä tarkoittaa ISBN? Mistä sanoista se tulee?

Vastaus: ISBN (lyhenne sanoista International Standard Book Number) on kirjan tai muun erillisteoksen kansainvälinen standarditunnus.

<http://fi.wikipedia.org/wiki/ISBN> ,
<http://www.kansalliskirjasto.fi/julkaisuuala/isbn.html>

Montako sivua on vuonna 2005 julkaistussa Tolstoin "Sodan ja rauhan" suomennoksessa?

Vastaus: 1139 s

http://haku.helmet.fi/iii/encore/record/C__Rb1742993?lang=fin

Suomalaisen kirjallisuuden seura on julkaissut Aleksis Kiven biografian eli elämänkerran verkossa. Mikä on tämän elämänkerran ensimmäinen lause?

Vastaus: Aleksis Kivi oli ensimmäinen suomenkielinen ammattikirjailija.

<http://www.kansallisbiografia.fi/kb/artikkeli/2826/>

Kuinka monta erillistä kirjastoa HelMet-kirjastoon kuuluu?

Vastaus: 63 (tai jos laitoskirjastot ja autot lasketaan, 83)

http://www.helmet.fi/fi-FI/Info/Mika_HelMet_on

Kumpaa asiasanaa käytetään kirjaston kokoelmatiedoissa, elämäntavat vai elintavat?

Vastaus: Elintavat.

<http://onki.fi/fi/browser/overview/ysa#/www.yso.fi/onto/ysa/Y107257>

Teema C: Julkistieto ja tilastot (Valmiina: 11)

Paljonko suomessa voi maksimissaan saada vankeutta yksityiselämää loukkaavan tiedon levittämisestä?

Vastaus: Enintään 2 vuotta.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1889/18890039001#L24>

Kuuluuko varpujen kerääminen metsästä jokamiehenoikeuksiin?

Vastaus: Ei kuulu.

<http://fi.wikipedia.org/wiki/Jokamiehenoikeus>

Mitä asiaa käsittelee suomen perustuslain kuudes pykälä?

Mikä on sen ensimmäinen lause?

Vastaus: Yhdenvertaisuutta: "Ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä."

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731>

Miten ilmoittaudutaan työttömäksi työnhakijaksi?

Vastaus: Työnhakijaksi ilmoittaudutaan sähköisen asioinnin kautta. Jos ei ole verkkopankkitunnuksia tai sirullista henkilökorttia, asioidaan TE-toimistossa. Esim:

http://www.te-palvelut.fi/te/fi/nain_asioit_kanssamme/te_palvelut/usein_kysyttya/index.html#1.Miten ilmoittaudun työnhakijaksi

Minkä ikäisistä lapsista maksetaan perheille lapsilisää?

Vastaus: Alle 17-vuotiaista <http://www.kela.fi/lapsilisa>

Jos haluan soittaa Uzbekistanilaiseen puhelinnumeroon, millä numeroilla numero alkaa?

Vastaus: 998 (puhelinnumeroiden Maakoodit

http://fi.wikipedia.org/wiki/Luettelo_kansainv%C3%A4lisisist_%C3%A4_suuntanumeroista)

Montako asemaa suunnitellaan rakennettavaksi

“Pisarakadalle”?

Vastaus: Kolme asemaa: Hakaniemi, Helsinki keskusta ja Töölö.

http://portal.liikennevirasto.fi/sivu/www/f/hankkeet/suunnitteilla/pisara/Kysymyksiä_ja_vastauksia_Pisarakadasta#yleista_tietoa

Onko kansalaisneuvonta auki lauantaisin?

Vastaus: Ei.

<http://www.kansalaisneuvonta.fi/kansalaisneuvonta/fi/>

Voiko alle 18-vuotias tehdä kunnallisaloitteen?

Vastaus: Kyllä voi.

<https://www.kuntalaisaloite.fi/fi/ohjeet>

Kuinka monta naista Helsingissä asui 30.11.2013.

Vastaus: 323857

<http://vrk.fi/default.aspx?docid=7744&site=3&id=0>

Kuka toimi pääministerin sijaisena Matti Vanhasen toisessa hallituksessa?

Vastaus: Jyrki Katainen.

<http://valtioneuvosto.fi/tietoa-valtioneuvostosta/hallitukset/vuodesta-1917/haku/fi.jsp>

Teema D: Populaarikulttuuri (Valmiina : 8)

Kuka näyttelee Wolf Gregiä TV-sarjassa Milkshake?

Vastaus: Helge Herala

http://www.imdb.com/title/tt0404635/fullcredits?ref_=tt_cl_sm#cast

Kuka on luonut "Shadowcat"-sarjakuvahahmon?

Vastaus John Byrne ja Chris Claremont.

http://en.wikipedia.org/wiki/Kitty_Pryde

Kuka on säveltänyt Angry Birdsin musiikit? Nimeä yksi muukin peli, johon sama säveltäjä on tehnyt musiikin.

Vastaus: Ari Pulkkinen

http://en.wikipedia.org/wiki/Ari_Pulkkinen

Minä päivänä esitettiin ensimmäistä kertaa Salattujen Elämien jakso nimeltä "Keskeytynyt Häävalssi"?

Vastaus: 3. toukokuuta 2002

<http://www.imdb.com/title/tt1971138/combined>

http://fi.wikipedia.org/wiki/Salattut_el%C3%A4m%C3%A4t

Mistä alkuperäiskappaleesta suomalainen versio on kappale "Ukko Pekka uu uu"?

Vastaus: Glenn Miller "Chattanooga Choo-

Choo" <http://www.youtube.com/watch?v=dnULAPQ7b0o>

Mikä on Pekka puupään osoite?

Vsstaus: kotitalon osoite on Kalliossa Toinen linja 13

<http://www.tarinoidenhelsinki.fi/kysymys/mika-mahtaa-olla-elokuvahenkil%C3%B6-osoite-h>

Miten saa tehtyä Timanttimiekan Minecraftissa

Vastaus: Yhdistämällä tikun ja kaksi timanttia "Sticks & 2 x diamonds"

Esim <http://www.minecraftcrafting.info/>

Supercell julkaisi uuden pelin syksyllä 2013. Missä maassa peli julkaistiin?

Vastaus: Kanadassa.

<http://mobiili.fi/2013/11/11/supercell-testaa-uutta-boom-beach-pelia/>

Teema E: Haun rajaaminen, Fraasihaku, Käännökset ja kuvahaku, Etsi sivulta (Valmiina : 7)

Mikä on tämän maalauksen nimi ja kuka sen on maalannut?

Vastaus : Muiston pysyvyys. (*La persistència de la memòria*) Salvador Dali 1931

http://fi.wikipedia.org/wiki/Muiston_pysyvyys

Mikä on energiajuoma Unkariksi?

Vastaus: "Energia Ital"

<http://hu.wikipedia.org/wiki/Energiaital> tai

<http://translate.google.com/#auto/hu/energiajuoma>

Mistä tunnetusta suomalaistesta kirjasta on lainaus "Niin meni toivomme"?

Vastaus: Seitsemän veljestä: ***Niin meni toivomme, kultainen niittomme meni. Olki on jäljellä, mutta tähkääpä keikkuu siinä kuivana, ilman ydintä ja voimaa.*** Löytyy käyttämällä fraasihakua "niin meni toivomme". (ilman lainausmerkkejä ei löydy)

Mistä kantelettaren osasta löytyy runo "Onnimannista"?

Vastaus: 1. kirja Numero 234 (vastauksen selvittämiseksi pitää etsiä kantelettaren kokoteksti ja etsiä sieltä onnimanni) Esim:

http://www.elisanet.fi/kuula_seura/kanteletar.html

Haluat jakaa kuvan netissä siten, että muut saavat käyttää ja muokata sitä, mutta ei kaupallisesti. Mitä CC -lisenssiä käytän?

Vastaus: tai CC BY-NC, perustuen CC 3.0 tai CC 4.0.

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/3.0/>

<http://creativecommons.org/choose/?lang=fi>

Mikä on Timberlake-nimisen urheilijan etunimi, joka pelasi aikanaan New York Giants -joukkueessa?

Vastaus: Robert.

Huom! Löytyy helpoiten googlen advanced search -toiminnon avulla: timberlake -justin (vastaa hakua timberlake NOT justin). Tarkennettu haku löytyy asetukset (options) -kohdasta sivun oikeassa reunassa.

https://www.google.fi/advanced_search

HS.fi uutisoi aikoinaan, että EU valmistelee lakia, jonka mukaan maito ja pähkinä on mainittava ravintolan ruokalistassa. Minä vuonna uutinen julkaistiin?

Vastaus: 2008.

www.google.fi haulla: pähkinä maito site:www.hs.fi tai pähkinä eu site:www.hs.fi

Jokerikysymykset (Valmiina : 4)

Mikä on Bangladeshin kansallislaulu ja kuka sen on säveltänyt?

Vastaus "Amar Sonar Bangla", Säveltäjä Rabindranath Tagore http://en.wikipedia.org/wiki/Amar_Sonar_Bangla

Kuka voitti Munckin-lautapelin Wil Wheatonin Tabletop-videossa?

Vastaus: Steve Jackson <http://youtu.be/V6oMBSiL7Zs>

Paljonko on matkaa ja kauanko kestää ajaa autolla nopeinta reittiä Helsingistä Timbuktuun?

Vastaus 7 742 km, 107 tuntia

https://maps.google.fi/maps?saddr=Helsinki&daddr=Timbuktu,+Mali&hl=fi&ll=41.836828,11.25&spn=57.534772,14.169922&sll=60.173324,24.941025&sspn=0.151978,0.445976&geocode=FQwslgMd4ZF8ASmRBiGWxwuSRjFj9-l7hL1OzQ%3BFZj4_wAd9xjS_ykzh7x8l84XDjHGt1iJvAFvVA&oq=Timbuktu&t=h&mra=ls&z=4

CCMD on lyhenne kiinalaisille mielenterveyden häiriöille. Kuinka monelle muulle käsitteelle tai asialle CCMD on lyhenne?

Vastaus: 24 (17+8-1)

<http://www.acronymfinder.com/CCMD.html>